

egészesztés játékfilm, fabuláris film, szerzői film, társadalmi film, életkép, pikareszk, objektivisztikus, dokumentarista stilizáció, dokumentum-játékfilm, Budapesti iskola, hetvenes évek, Balázs Béla Stúdió, Kemény István, szociológiai kutatások, belső migráció, iskolázatlanság, szegénység, cigány értelmiség, rákospalotai klub, romani nyelv, nyelvjárások , Zala megye

Cséplő Gyuri

1978

103'

színes, 35 mm

Rendező: Schiffer Pál

„Cséplő György, az ambiciózus, okos cigányfiú két elemivel a háta mögött elhatározza, hogy két társával együtt Pestre megy dolgozni, és kitörnek a cigányputriból. Analfabéta társai hamar megfutamodnak, de Gyuri marad, és végigjárja azt a kálváriát, amit a vidéki cigányfiúk többsége. Keményen dolgozik, tanul, és élettapasztalatokat szerez. A szegénységről és az előítéletekről azonban elsősorban nem a munkában vagy az iskolában szerzi a tapasztalatait, hanem a téglagyári munkások szűkös putrijaiban. Hazatér egy kis időre, majd ismét útnak indul világot látni.” (Mozgó Kép-Tár, Magyar filmtörténeti sorozat, MNFA, 2003)

„Schiffer Pál sokszínű dokumentumfilmes életművében kiemelt helyen szerepel a *Cséplő Gyuri*, mint ahogy ez az ún. szituációs dokumentumfilm is különleges helyet foglal el a magyar filmtörténetben. (...)

Módszere jól illeszkedett az akkoriban kialakuló Budapesti Iskola irányzatába, mely a dokumentum-, illetve a játékfilmkészítés módszereinek sajátos ötvözésével kísérletezett. A *Cséplő Gyuri* a narrációt csak eszközként használó dokumentumfilm, amelyben elsősorban a mesterségesen létrehozott, de teljesen valószerű szituációkban kibomló személyiségek, gesztusok telítődnek jelentéssel. És ezen a ponton érhető tetten a *Cséplő Gyuri* legnagyobb erénye: bár ez a film is kívülről, a társadalmi probléma oldaláról mutat be egy ember sorsán keresztül valami általánosat, a kamera jelenlétében teljesen spontán módon természetes gesztusok, és szociológiai igazságok exponálódnak. (...) Schiffer célja az, hogy a hiteles szociológiai helyzetképet egy portré megrajzolásával tegye személyessé, miközben a portré alanyát úgy választja ki, hogy az egyedi eset segítségével fel tudja mutatni a tipikus problémát is. A film a hagyományos szerkesztésű dokumentumfilmeketől eltérően nem az észre, hanem az érzelmekre akar hatni, hiszen az irracionális előítéleteket, sztereotípiákat amúgy sem lehet észérvekkel lebontani.” (Részletek Szigeti Ferenc elemzéséből, www.filmtortenet.hu)

„A film egyik fontos jelenete az, amelyben a Choli Daróczi József által szervezett rákospalotai klubban az akkoriban még szinte néhány főből álló, új elveket valló cigány értelmiség tagjaival találkozik Gyuri. Az asztaltársaság tagjai (Daróczi Ágnes, Bársony János, Choli Daróczi József, Lojkó Lakatos

József, és Péli Tamás) a fiút elvárásairól, problémáiról faggatják és a szegény cigány munkások sorsára vonatkozóan saját elképzeléseiket is elmondják.

A *Cséplő Gyuri* utóélete majdnem annyira érdekes, mint maga a film. A külföldi fesztiválszereplések mellett itthon is nagy sikere volt. A szerzők, a stáb tagjai 70 ankétot szerveztek országszerte, kisvárosi, falusi klubokban, közösségi házakban. A beszélgetések anyagát rögzítették és tanulmány formájában feldolgozták.” (P.A.)

Forgatókönyv: Schiffer Pál, Kemény István

Operatőr: Andor Tamás

Vágó: Kondor Zsuzsa, Rigó Mária

Zene: Vig Rudolf

Hang: Traub Gyula

Szakértő: Román Anna, R. Törzsök Erika, Solt Ottília, Galáti Péter

Gyártásvezető: Fogarasi István

Stúdióvezető: Köllő Miklós

Gyártó: Hunnia Stúdió, Balázs Béla Stúdió

Szereplők: Cséplő György (Cséplő Gyuri), Cséplő István (Csicsa), Sárközi István (Pisti), Cséplő Györgyné (Marika), Németfalu lakói, a Zala Megyei Tüdőgondozó Intézet dolgozói, a Csillaghegyi Téglagyár dolgozói, a Rákospalotai Cigányklub tagjai, a Bánk Bán úti Munkásszálló lakói